

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 18 juli 2013

MEDITATIE

Gejuich?!

Juichkreten klinken op uit onze huizen als er een diploma is gehaald, als er een verjaardag wordt gehouden. Juichkreten klinken over de straten van ons land in de afgodendienst aan koning voetbal. Wat een verschil in juichen is er op de aarde.

Een lofzang

Juicht aarde juicht alom de Heere, dient God met blijdschap geeft Hem eer. Het is één van de bekendste psalmregels. Wie van ons zal psalm 100 niet als één van de eerste psalmen hebben geleerd? Het is een lofzang tot Gods eer. Naast psalm 145 is het de enige keer dat een psalm begint met de aanduiding 'een lofzang'. Een lofzang is in dit verband een vorm van belijden. In stemmen met Gods werken en daden, de Heere daar in naspreken. Als een kind leert praten, een psalm moet leren dan leer je hem de woorden nazeggen. Als ouder zeg je het kind de regel voor en het kind moet het nazeggen. Dat vraagt van ouders geduld en in-

Gij ganse aarde juicht den HEERE.

Psalm 100:1

spanning, want een kind wil het gelijk kunnen nazeggen. Maar steeds weer blijkt dat het een aantal keren herhaald moet worden voor het kind het van buiten kent. Zo gaat dat op deze aarde: thuis en op school. Zo gaat het ook op de leerschool van Gods genade. Voor de lofzang, voor het naspreken van de Heere is onderwijs van de hemel nodig. Een leerschool waar we nooit komen tot de lofzang buiten de directe genadebediening van de Leraar ter gerechtigheid.

Een opdracht

'Gij ganse aarde juicht den HEERE' is een opdracht. Gij ganse aarde, dat betekent niemand uitgezonderd. Ie-

dere bewoner op deze aarde zou Gods lof moeten zingen. Als er gestaan had gans Israël dan hadden we dat mogelijk kunnen begrijpen. Israël was het uitverkoren volk, het volk waaronder de Heere wilde wonen en werken. Het volk dat steeds weer opgeroepen werd om God groot te maken. Maar hier is geen sprake van Israël maar van de ganse aarde. Weet de dichter dan niet hoe het gesteld is op deze aarde? Weet hij dan niet dat daar niets van terecht komt? Weet hij dan niet dat er staat: er is niemand die God zoekt, niet tot een toe? Ach het is hem allemaal bekend en toch...

Hij heeft het geleerd de Heere is het zo waardig te ontvangen alle lof en eer. De Heere heeft deze aarde geschapen en alles wat er op is om Zijn lof groot te maken. En hoewel de zonde die lof heeft doen verstommen, de dichter weet van hemelwege: de Heere vergadert zich op de ganse aarde een volk dat Zijn lof zal verkondigen en de ganse aarde zal eens vol zijn van de lof des HEEREN. Op deze aarde, zegt Calvin in zijn verklaring, is er nauwelijks één op de honderd die tot die lof komt. Toch gaat de Heere door van geslacht op geslacht in Zijn trouw om die lofzang aan een wederhorig kroost te leren.

Verskil in gejuich

Gejuich klinkt er op de aarde op hele verschillende manieren. Gejuich in de Bijbel is een overwinningroep. Een strijdende partij die heeft overwonnen juicht. Vanuit een mens zelf komt na de zondeval geen gejuich voort voor de Heere. Een mens juicht over zijn eigen overwinning. Dat hoort u bij Lammech als hij juicht: Voorwaar ik sloeg wel een man dood om mijn wond en een jongeling om mijn buil. Hetzelfde gejuich hoort u als het volk danst en juicht om het maaksel van hun eigen hand: het gouden kalf. Zo klinkt het gejuich vandaag nog rond de afgoden van onze tijd. Gejuich waar de straten, (reformatorische?) scholen, kantoren, werkplaatsen van vervuld worden als het Nederlands elftal een doelpunt maakt. Gejuich rond de afgod van

Inhoud

91e jaargang

Nr. 42

- 1 Gejuich?!
- 2 De brede en de smalle weg (1)
- 3 Bijbelstudie: De Heilige Geest (15)
- 4 Alternatieve geneeswijzen (3)
- 5 Even maar...
- 6 Psyche en prediking (2)
- 7 Wat zat er in dat pakje?
- 8 Verhalen van vroeger (3)
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

mijn werk, mijn gezin, mijn eigen IK. Gejuich dat leeft in ieder mens buiten het paradijs. Een mens die zijn afgoden bejubelt vanwege de overwinning wat uiteindelijk een eeuwige ondergang zal blijken te zijn. Ga toch niet verder op die vreselijke weg! Zo anders is het juichen van Israël als ze zeven dagen rond Jericho zijn getrokken. Het is een juichen van de overwinning, maar over de overwinning van God. Het onmogelijke gebeurt. De sterke muren storten in. Juichen voor de Heere wil dus zeggen de Heere heeft overwonnen. Juichen wijst op een strijd die vooraf ging. Een strijd waar een einde aan komt. Niet onze blijdschap is dan de maat voor het juichen maar de Heere, Zijn werk en Zijn inzetten. Gejuich ontstaat daar waar de Heere het totale leven gaat beheersen. De dichter spreekt daarom in het vervolg van onze tekst over dient de Heere met blijdschap. Voor een natuurlijk mens zijn Gods inzetten een last en een juk. Geen reden tot juichen maar tot zuchten.

Maar als de Heere gaat werken wordt wat een last is een lust. Hij maakt tot schapen die Hij voedt en weidt. De zonden van ons mensen brengt alleen maar duisternis, reden tot klagen maar Gods genade verandert de weelacht en het geschrei in een blijden rei.

Grond van het gejuich

De grond van dat juichen ligt in het welbehagen van God en de weg die de Heere uitdacht tot verlossing van zondaren. Wat sprak de tempeldienst daar van. Psalm 100 heeft vele malen in de tempel op geklonken. Juichen is komen voor Zijn aanschijn met vrolijk geklank. En dat gebeurde vooral in de tempel. Waarom kon men komen voor Zijn aanschijn met vrolijk geklank? Kon men wat meebrengen, kunnen wij daarvoor wat meebrengen. Neen! De enige grond ligt in Hem die Zijn volk een feest des geklanks, een feestdag van gejuich gaf. Het feest des geklanks of grote verzoendag wees de enige grond aan voor het juichen in God Die Zichzelf verzoent in het Lam Gods, in Christus. Een tempelganger, een kerkganger vandaag brengt alleen maar zonden en schuld mee. Wij bevestigen dagelijks in ons doen en laten uit ons geen gejuich, uit ons geen vrucht meer in der eeuwigheid. Grote verzoendag, het feest des geklanks spreekt van uw vrucht wordt in Mij gevonden. Wat bindt Hij dan Zijn volk met eeuwige liefdesbanden aan de wagen van Christus' overwinning. Het gejuich van Zijn volk lijkt in niets

op het gejoel, geschreeuw van deze wereld. Van dat gejuich van de Zijnen zingt een andere psalm: de lofzang is in stilheid tot U o God. Stil zijn voor de Heere, totaal afhankelijk van Zijn verzoenend werk. Totaal afhankelijk van het zingen door het Lam Gods van de lofzang in de nacht dat Hij werd overgeleverd. Op weg en reis naar de eeuwigheid maar ook voor de tijd. Onverdiende tijdelijke gave: mijn diploma, mijn werk wat kan dat door genade ook verwondering geven in buigen van de knieën voor God.

Hebt u door de toepassende kracht van Gods Geest geleerd dat u dat juichen zelf nooit leert. Dat u zelf alleen maar woorden spreekt tegen God, dat u in uw juichen niet verder komt dan

vloeken. Hij leert en daar is niemand te dom, te oud, te zondig voor, dat we alleen in en door Christus zullen overwinnen en juichen. Dat onderwijs op de leerschool der genade komt hier op aarde nooit ten einde. Nog trekt de Heere, naar het woord gesproken tot Jesaja, als een Held uit; Hij wekt de ijver op als een Krijgsman. Hij zal juichen, ja Hij zal groot getier maken, Hij zal Zijn vijanden overweldigen. Vijanden die vandaag nog tot schapen gemaakt worden om Zijn lof te verkondigen. Vijanden die door genade het verlangen bij ogenblikken leren kennen: wanneer komt die dag dat ik eeuwig U zal groot maken.

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

1

De brede en de smalle weg

De afbeelding hangt misschien wel ergens bij u in huis, in de huiskamer, of in de slaapkamer van een van uw kinderen: De brede en de smalle weg. De afbeelding is gebaseerd op de tekst uit Mattheüs 7:13 en 14: 'Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort, en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan.'

Deze Bijbeltekst bracht John Bunyan tot het schrijven van het beroemde boek "De Christenreis naar de eeuwigheid". Hij beschrijft daarin zijn droom over de brede en de smalle weg. De brede weg leidt naar het eeuwige verderf, de smalle weg naar het eeuwige leven.

We willen in vier artikelen eens bezien wat er op deze bekende plaat allemaal zichtbaar wordt gemaakt. Er zijn inmiddels vele varianten van de afbeelding over de brede en de smalle weg in omloop. Wij baseren ons op de onder ons meest bekende, daterend uit 1875.

Aan de voet van de plaat zien we twee stenen tafelen met daarop de Tien Geboden. Bij de wetgeving op de Sinaï stelde de Heere door Mozes twee wegen aan Israël voor: zegen en vloek, dood en leven, schuld en genade. Aan de linkerzijde van de tafelen ziet men, figuurlijk voorgesteld, de

dood, voorgesteld in distelen, doornen en gifplanten. Naar de Schrift zijn dat de symbolen van vloek en onvruchtbaarheid. Het zijn de droeve gevolgen van de zonde van het eerste mensenpaar in het paradijs. Daaronder kronkelt zich de slang als teken van de verleiding van de satan, de oorzaak van de diepe val des mensen, waarin aangewezen de vrijwillige en moedwillige ongehoorzaamheid van de eerste mens en van alle mensen in hun verbondshoofd Adam. Aan de rechterzijde zien we korenaren en druiven. Dit zijn de zinnebeelden van zegen en vruchtbaarheid. Van ko-

De Geest der genade

ren maakt men brood en van druiven wijn. Dit zijn de tekenen in het sacrament van het Heilig Avondmaal, die wijzen op het verbroken lichaam en het vergoten bloed van de Heere Jezus Christus. Zijn vlees is waarlijk spijs en Zijn bloed is waarlijk drank voor allen die hongeren en dorsten naar God.

Op de zijkant van de twee stenen tafelen staat Romeinen 13:10: 'De liefde doet de naaste geen kwaad. Zo is dan de liefde de vervulling der wet'. Linksonder staat Galaten 3, het hoofdstuk waarin Paulus door de Heilige Geest uiteenzet dat de zaligheid niet uit de wet is, maar door het geloof in de Heere Jezus Christus, als ook Romeinen 3, waarin hetzelfde wordt aangewezen. De volle nadruk valt op het onvermogen van de mens, door zijn totale verdorvenheid, maar ook op het feit dat zalig worden enkel genade is in de Heere Jezus Christus.

De wet is een tuchtmeester tot Christus. Hij alleen kon in Zijn zondeloze natuur de wet vervullen. Hij heeft de straf gedragen. Daarom wordt het in het leven van al Gods kinderen waar: 'En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is'. Alleen door Zijn liefde leren Gods kinderen in beginsel naar Zijn geboden te leven. Nooit zal iemand enig gebod uit en van zichzelf kunnen houden. De allerheiligste heeft nog maar een klein beginsel van deze volmaakte gehoorzaamheid. Toch is het de lust van het wedergeboren hart. Daarvan zong de dichter: 'Ai, neig mijn hart en vurig zielsverlangen. O Heer', tot Uw getuigenis alleen'.

Op de plaat zien we rechtsonder de tekst uit 1 Korinthe 15:22: 'Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden'. Deze tekst tekent dus de droeve gevolgen van de zondeval voor alle mensen, maar ook Gods genadig voornemen tot verlossing van Zijn uitverkoren Kerk uit de staat van de dood tot het eeuwige leven. Het gaat hier over de opstanding uit de doden. Deze zal algemeen zijn, zij zal zowel de goddelozen als de rechtvaardigen omvatten. Dan zal de eeuwige scheiding zichtbaar zijn tussen Gods kinderen en de goddelozen. Het gaat hier dus over de zalige toekomst van hen, die door het geloof in Christus zijn. Dat zijn niet alle mensen, maar uitsluitend de gekenden des Vaders, in Christus als de tweede Adam.

(wordt vervolgd)

'Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten den Geest der genade en der gebeden'.

Zacharia 12:10

De genade Gods die Hij wil verheerlijken in het leven van een mens is menigerlei. Wanneer het gaat over het deel krijgen aan die genade is de Heilige Geest onmisbaar. Enkele hoofdzaken van die genade willen we bezien met betrekking tot het werk van de Heilige Geest.

De apostel Petrus spreekt ervan tot de verstrooide vreemdelingen: 'De uitverkorenen naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes' (1 Petr. 1:2). Hieruit blijkt duidelijk dat de Heilige Geest als derde Persoon in het Goddelijke Wezen de Auteur is van de genadige verkiezing tot de zaligheid. Maar tevens wordt hier duidelijk dat de Heilige Geest ook de Uitvoerder of de Toepasser is van die verkiezing.

In Johannes 3 vers 8 spreekt de Zaligmaker over de krachtdadige roeping waardoor de dode zondaar geroepen wordt tot het leven: 'De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet van waar hij komt, en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk die uit den Geest geboren is'.

Heel duidelijk is dus dat allen die deelgenoot mogen worden van de zaligheid, die God om de verdienste van Christus aan een mens wil bewijzen, geroepen worden door de Heilige Geest.

In 1 Korinthe 6 vers 11 spreekt de apostel Paulus over de rechtvaardigmaking van de zondaar voor God en dan met name het werk daaromtrent van de Heilige Geest: 'En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in den Naam van den Heere Jezus, en door den Geest onzes Gods'. De Heilige Geest is dus de grote Toepasser van de gerechtigheid die Christus voor Zijn gemeente heeft verdiend.

Om niet meer te noemen: Paulus zegt (in Romeinen 1:4) van deze Geest dat Hij is de Geest der heiligmaking, waarmee wordt aangewezen dat het de Geest is Die de heiligheid, die Christus voor Zijn gemeente heeft verdiend, ook toerekent, maar die de mens ook inwendig gaat reinigen van de smet der zonden.

Dat het onze verzuchting zou mogen zijn om door die Geest der genade geleerd en geleid te mogen worden.

Ermelo, ds. P. Melis

Alternatieve geneeswijzen

Acupunctuur

Reeds duizenden jaren geleden werd acupunctuur toegepast in China. De oudste geschriften over acupunctuur gaan terug naar de regering van de gele keizer Huang Ti, die leefde rond 1500 voor Christus. Acupunctuur komt van de Latijnse woorden acus (=naald) en punctura (=prik). Met een draaiende beweging worden op speciale plaatsen in het lichaam kleine naaldjes geplaatst. De bedoeling is dat hierdoor stroompjes op gang worden gebracht.

Vanuit de reguliere geneeskunde weten we dat bijvoorbeeld pijn in een been het gevolg kan zijn van een hernia tussen twee rugwervels. De gedachte bij acupunctuur om op afstand een bepaald proces in gang te zetten, lijkt dus niet onlogisch.

Taoïsme

Toch is er meer aan de hand. Acupunctuur is namelijk nauw verbonden met een pantheïstische en polytheïstische oosterse godsdienst, het Taoïsme. Tao is een oerkracht waarmee alle mensen verbonden zijn. Deze oerkracht is te vinden in het heelal (de kosmos). De mens is beeldrager van de kosmos. Zo komen we

uit bij een kosmologisch holistische mensvisie.

Uit de Tao komt de levensenergie (Tsji) voort. De levensenergie wordt in evenwicht gehouden door twee polen: yin en yang. De twee polen staan voor licht en duisternis, zon en maan, mannelijk en vrouwelijk. Een verstoring van de balans tussen yin en yang leidt tot ziekte. De drie bekendste taoïstische geneesmethoden zijn: iriscopie, reflexologie en acupunctuur. Het zijn deze taoïstische geneesmethoden die de verstoorde balans tussen yin en yang en tussen de micro- en macrokosmos proberen te herstellen.

Hoe gaat men te werk?

De acupuncturist werkt via een bepaalde onderzoeksmethode, nl. die van wen - ting - wang en tsie. Na het stellen van vragen (=wen) luistert hij naar stemvibraties en ruikt naar lichaamsgeuren (=ting). Vervolgens inspecteert hij de openingen van het lichaam (=wang). Hierna wordt de diagnose gesteld door op een speciale manier aan de pols te voelen (=tsie). Een lichaam bevat zes yin-organen en zes yang-organen. Door de pols diep in te drukken kan de acupuncturist een yin-orgaan voelen. Oppervlakkig indrukken van de pols geeft juist con-

tact met een yang-orgaan.

Na het stellen van een diagnose zoekt de acupuncturist een van de meridianen op. Dit zijn denkbeeldige energielijnen vlak onder huid. Iedere meridiaan is gekoppeld aan een van de twaalf organen. Op de meridianen liggen zo'n 950 knoop- of acupunctuurpunten. Dit zijn de toegangspoorten tot de levensenergie (Tsji). Door naalden in deze punten te steken wordt vervolgens de levensenergie naar de zieke organen beïnvloed. De behandeling van de acupuncturist is erop gericht om de energieverstoring in het menselijk lichaam, die zich uit in lichamelijke of psychische klachten, weer in balans te brengen.

Werkt acupunctuur?

Op een aantal plaatsen in Nederland is het mogelijk een erkende opleiding in de acupunctuur te volgen. In diverse fysiotherapiepraktijken wordt acupunctuur toegepast. Op hun sites lezen we dat zij aansluiten bij de gedachte van beïnvloeding van de meridianen. Dit is best verbazend omdat het nooit gelukt is het bestaan van de meridianen en acupunctuurpunten aan te tonen. Er is bijvoorbeeld geen enkele relatie met de bestaande zenuwbanen. En de 'drievoudige verwarmers', één van de twaalf organen, bestaat niet eens.

Onderzoek via de wetenschappelijke zoekmachine "pubmed" leert ons dat er duizenden artikelen zijn verschenen over het effect van acupunctuur. Meestal betreft het artikelen in Chinese tijdschriften. Er zijn ook studies verschenen in toonaangevende internationale tijdschriften. Op het gebied van pijnbestrijding is de werkzaamheid wisselend: bij een ontsteking van de knie is acupunctuur werkzaam, bij aangezichtspijn weer niet. Waarschijnlijk komt het pijnstillende effect doordat bij het prikken met naalden in het lichaam het stofje bèta-endorfine (een morfine-achtige stof) vrijkomt; overigens onafhankelijk van waar de naalden ingebracht worden. Het meest leerzaam zijn de meta-analyses waarin meerdere gerandomiseerde studies tegen het licht worden gehouden. Een globale screening van deze artikelen leert ons dat in grote groepen patiënten acupunctuur eigenlijk niet werkzaam is, bijvoorbeeld bij chronische darmziekten, migraine en autisme.

Mag acupunctuur?

Het Taoïsme is geen filosofie maar een religie. Dat betekent dat we moe-

Het is niet de belangrijkste vraag: werkt acupunctuur? Maar: van welke kracht wil de acupuncturist gebruik maken?

ten onderkennen dat dit haaks op de christelijke religie staat. Het maakt nogal wat uit of we de mens zien als beelddrager van de kosmos of als beelddrager van de scheppende God! Toch zijn er hulpverleners die enkel pragmatisch bezig zijn met acupunctuur. Zij houden zich niet bezig met de Taoïstische religie. Ook reformatorische christenen zeggen nogal eens: waarom is de gedachte van herstellen van het evenwicht tussen de verschillende organen en van de energie zo verkeerd? Je kunt toch wel door een acupuncturist geholpen worden zon-

der het Taoïsme over te nemen? Deze denkwijze kan op grond van de Bijbel niet worden afgewezen. Aan de andere kant moeten we wel bedenken dat we met een Taoïstische geneesmethode te maken hebben. Daar kunnen we nooit omheen. Hoe ontdaan misschien ook van het Taoïsme, de basisgedachte van acupunctuur blijft dat wij onderschikt zijn aan de kosmos en ons moeten aanpassen aan de levensenergie van "moeder natuur". Dat bewijst wel een zin op de site van een Zeeuwse fysiotherapeut: 'In de mens zorgt Tsji voor alle

processen die hem tot een levend wezen maken'. En hiermee komen we toch bij een kernbezwaar. Daarom is het niet de belangrijkste vraag: werkt acupunctuur? Maar: van welke kracht wil de acupuncturist gebruik maken? Dan willen we acupunctuur toch een geheimzinnige en mysterieuze behandeling blijven noemen.

(Reageren mag via alternatief@kliksafe.nl)

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch
Rijssen, J.H. Baan

Even maar...

Een donker hol

Van het zomerpaleis van Achab in Jizreël, te voet het gebied van de tien stammen uit, de twee stammen door, naar het zuiden, de woestijn in. Dat is een heel eind. Daarvoor had Elía al gelopen van de Karmel naar Jizreël. Toen goedsmoeds, want 'de hand des HEEREN was over hem' (1 Kon. 18:46). Maar na de dreiging van Izébel dat hij binnen een dag omgebracht zou worden, is nu alle moed in zijn schoenen gezonken. Hij had gedacht dat het zo anders zou gaan. Dat de Astartebomen zouden worden weggerukt door een stormwind. Dat de heidense tempels in puin zouden vallen door een aardbeving. Dat alle vijanden van God en Zijn volk door vuur verteerd zouden worden. Dat het volk de uitgesproken belijdenis zou gestand doen. Dat... En wat gebeurt er nu? Wat is er nu na de Karmel veranderd? Helemaal

De berg Horeb

niets! Het blijft allemaal bij het oude. En de ijveraar voor de HEERE en Zijn geboden moet vluchten voor zijn leven. In de eenzaamheid van de woestijn, verlaten door God en mensen. Veel onuitgesproken vragen leven er in zijn hart. 'Zo is het wel genoeg geweest, Heere...' Echter de Engel des Heeren zorgt voor een wondermaaltijd in de woestijn. Gods moedeloze - eigenlijk opstandige - kind ontvangt kracht voor onderweg door de woestijn. 'Sta op, eet, want de weg zou voor u te veel zijn...' (19:7). Maar de zaken zijn niet opgelost, ondanks het feit dat er kracht ontvangen wordt. Zo bereikt hij Horeb, een plaats vol herinneringen aan de verbondssluiting. Hier verkeerde Mozes, die Gods wet ontving. Hier verkeert Elia, die de wet handhaaft, in een spelonk, in het donker (9). Daar klinkt de stem van JEHOVA: 'wat maakt gij hier, Elía?' 'Stort juist hier nu je hart maar uit', wil de Heere eigenlijk zeggen: 'Zeg nu maar wat je dwars zit, na alles wat je hebt meegemaakt en overdacht in de laatste tijd'. Een woordenstroom komt eruit (10). Hier is lang over nagedacht. Een wonderlijk mengsel van zondige opstand en oprechte bekommernis om Gods eer. Het gaat hem om *Uw* verbond, *Uw* altaar en *Uw* profeten. Maar ook 'ik heb geijverd, ik ben alleen overgebleven, ik word

bedreigd'. Een klacht met drie keer *Uw* en drie keer *ik*... De HEERE laat hem daarop drie keer voelen dat Zijn arm nog steeds met macht is. (Wilt u de mooie kanttekening 24 eens lezen?). Deze toont drie tekenen van Zijn deugden in het rijk der natuur: storm, aardbeving en vuur. Die zijn voorbereidend voor 'het suizen van een zachte stilte' (12). Wonderlijk dat Elía door deze stilte uit zijn donker hol wordt gelokt en zich verootmoedigt (13a). De Heere herhaalt nu Zijn vraag (13b): wat doe je hier? Gods moedeloze kind herhaalt zijn drievoudige klacht (14) en al zijn teleurstelling. In wijsheid en geduld geeft de Heere hem een drievoudige opdracht: 'zalf de beul van het afgodische volk, zalf de rechter van het goddeloze koningshuis en zalf je opvolger' (15-17). De God des gericht spreekt van recht en ... genade. Te midden van alle afval zorgt de getrouwe Verbondsgod voor het overblijfsel van Gods verkiezende liefde. Het zijn er duizenden, één voor één door God geteld. Stillen in den lande, die je kunt kennen: aan waar ze al of niet voor buigen en waar ze al of niet hun liefde aan betuigen. Gekend door God, bekend bij de mensen. Het 'stille' genadewerk komt daarom openbaar. Ook in onze tijd!

v. A.

De vorige keer noemde ik vier kenmerken van het overtuigende werk van Gods Geest in het hart van een zondaar. Het leidt tot diep verdriet in het hart, berouw, als de rouw om het verlies van een enige zoon. Het leidt tot bukken, het verbreekt, het breekt de hoogmoed van de mens. Het leidt tot een hartelijke belijdenis van zonde en schuld. En tot een roepen vanuit de diepten tot God.

Daarbij heeft alles een richting. Er is een roepen naar boven. 'Uit de diepten roep ik tot U, o God'. In somberheid en depressiviteit daarentegen is alles horizontaal. Alles cirkelt en draait in het eigen, sombere zelf.

Als het gaat om overtuiging van zonde zijn er regelmatig ook nog andere misvattingen. Het wordt niet alleen verward met somberheid, maar er zijn ook mensen die denken aan verdriet en tegenslag. Dat is ook iets anders dan zaligmakende overtuiging door Gods Geest. Anderen denken aan een vorm van zelf-inzicht, waar je aan kunt werken, maar ook dat is wat anders. Zaligmakende overtuiging is een krachtig ingrijpen van Gods levendmakende Geest in het hart van een vijand die niets met God te maken wil hebben.

Beide zaken, somberheid en overtuiging, vragen om een voorzichtige, maar soms ook om een doortastende aanpak. Wie ziek is, heeft een dokter nodig. Het is goed, maar soms is er

wel moed voor nodig, om eerlijk tegen iemand te zeggen: 'Volgens mij is het verstandig dat u eens langs de huisarts gaat, want zo te horen gaat het niet goed met u. U lijkt wel depressief'. De huisarts kan voor behandeling verwijzen naar professionele en verantwoorde hulp in de regio. We moeten eerlijk zijn in de omgang, de mensen dus niet laten lopen. Vaak is een ambtsdrager één van de weinigen die contact heeft met iemand die lijdt aan een depressie.

Overtuiging van zonde vraagt ook om geestelijke wijsheid in de omgang. De wijsheid die de Catechismus aan de dag legt in antwoord 12. De vraag is: 'Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?' Het is de vraag van een overtuigde zondaar. En het antwoord is - dat hadden wij misschien niet verwacht: 'God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede'. Het is waar, hier gaat het ook om het onderwijs in de zaligmakende leer - is er nog een weg mogelijk tot verzoening? - maar hier klinkt ook de geestelijke wijsheid door van een vaardige arts, die niet zomaar een pleister plakt en zegt: de wond is al bezig te genezen. Petrus heeft weet van de verslagenheid van het hart van de pinksterlingen als hij tegen hen zegt: Geloof in de Heere Jezus Christus.

Somberheid en overtuiging vragen om een voorzichtige, maar soms ook om een doortastende aanpak.

Mag je dat dan niet altijd zeggen? Is dat niet voor alle dingen het beste medicijn? Ja, maar toch geldt ook hier de raad van Christus: die gezond zijn hebben de medicijnmeester, de dokter dus, niet nodig. Is er echt nood, echt verbrokenheid? Is er in de wond van het hart plaats gemaakt, of is er nog zoveel van onszelf, wat eerst opgeruimd moet worden? Wat zijn we als ambtsdragers op dit vlak onbekwaam. Zonder Mij, kunt u niets doen. Dat geldt ook en vooral hier.

En dan is er nog het gevaar van de mens die wakker wordt uit dodelijke rust, een tijdlang onrustig is en bezorgd voor de eeuwigheid, en daarna toch weer verder slaapt. Overtuigd, maar algemeen, het ebt weg, het verdwijnt. Rustend op een zelfgekozen Jezus, zonder ooit met smeken en geweent gebracht te zijn bij en gevluicht te zijn tot Christus. Of rustend op die overtuiging, alsof dat alleen voor nu en voor altijd genoeg is.

Ook daar schuilt een groot gevaar. Want wie weer in slaapt valt, slaapt zonder twijfel dieper dan ooit tevoren. Ook iets wat ons als ambtsdragers tot grote voorzichtigheid moet brengen in wat we zeggen of niet zeggen.

Wat een troost is het, ook hierin, dat de Heilige Geest Zelf Zijn werk doet. Laten we er maar niet teveel met onze vingers aanzitten. Het gaat zo snel fout. Hoe vaak is dat ook niet het advies van een goed chirurg: niet aanzitten.

Bidden, smeken, of de Heere wil doorwerken, of Hij het vuur van overtuiging wil aanblazen tot blijvende overtuiging en vernedering. Maar niet zomaar even snel verbinden. Beter te diep gesneden, dan te snel verbonden. Maar ook: (Schrift)woorden van troost hebben voor een verbroken en verslagen hart. Woorden die een hongerig hart heenwijzen naar de plaats waar alleen genezing te vinden is.

Geen ambtsdrager kan hierin zonder het licht van de grote Ambtsdrager. Wat wijst ons dat weer op de noodzaak van verborgen gebed, ook voordat we op pad gaan voor ons pastorale (huis)bezoek.

Ondertussen is er nog steeds ons medegemeentelid dat echt somber en troosteloos is. En de vraag is: hoe gaan we daar als gemeente mee om? Als gemeente, in het pastoraat en ook in de prediking. Daar gaat het volgende artikel over.

(wordt vervolgd)

Kampen,

ds. J. IJsselstein

Wat zat er in dat pakje?

Verbaasd stond hij te kijken. Terwijl hij zijn ronde maakte langs de muur van de kasteeltuin, was zijn aandacht getrokken door een klein pakje. Waar kwam dat vandaan? Nieuwsgierig knielde de bewaker neer bij het bundeltje dat gewikkeld was in een stuk papier. Toen hij dat papier bekeek, werd zijn verbazing nog groter. Het bleek een brief te zijn, gericht aan Philips de Tweede, koning van Spanje en heer van de Nederlanden. Wat stond er in die brief? En wat zat er in dat pakje? Was het misschien een bom?

In dit artikel willen we proberen het pakje te openen dat in de nacht van 1 op 2 november 1581 geworpen werd over de muur van het kasteel in Doornik, een plaats in het huidige België.

“Met vriendelijke groet, Guido”

Niemand weet wat er uiteindelijk met dat pakje is gebeurd. Heeft de koning het in handen gekregen? Heeft hij het daadwerkelijk geopend? Was hij blij met de inhoud, of is hij in woede ontstoken? Het blijft gissen, maar één ding is zeker: het pakje is uitgepakt. En nee, er zaten geen explosieven in. Het bevatte alleen een brochure met 37 korte hoofdstukken. Anders gezegd, het was een geloofsbelijdenis die door Guido de Brès was opgesteld. Biddend had de hervormer van de Nederlanden haar geschreven. Hij had dat gedaan in zijn tuinhuisje vlak bij de muur van het kasteel en hij had er een brief bijgedaan met een hartstochtelijk pleidooi. De inhoud daarvan kwam op het volgende neer:

‘O koning, men heeft ons ervan beschuldigd dat we opstandelingen zijn, maar dat is niet waar! Wij willen niets liever dan in vrede samenleven met onze naaste. Wij zijn burgers die zich houden aan de wet en bidden voor uw welzijn. De Bijbel leert ons dat wij allen moeten gehoorzamen die in hoogheid gezeten zijn. Er is maar één uitzondering op deze regel: wij moeten Gode meer gehoorzaam zijn dan mensen. Majesteit, ik schrijf u namens 100.000 landgenoten die de gereformeerde waarheid liefhebben. Wij wor-

den opgejaagd als vee en behandeld als misdadigers. Mag ik een ernstig beroep op u doen, o koning? Sta ons toe om God te dienen naar Zijn Woord en daarin ons geweten te volgen! Met vriendelijke groet, Guido de Brès’.

De oudste van de drie

Het verdachte pakketje bevatte dan wel geen bom, de uitwerking ervan was niet minder. Het maakte de vijand razend en leidde ertoe dat de auteur zijn leven zou eindigen op het schavot. Maar de kracht van dit geschreven testament was niet meer tegen te houden. Al tijdens zijn leven verspreidde het zich als een bosbrand door de zuidelijke en noordelijke Nederlanden. De Nederlandse Geloofsbelijdenis - in het buitenland spreekt men meestal van de Confessio Belgica - was de eerste van drie belijdenisgeschriften die door de Nederlandse kerk zijn aanvaard. De Synode van Dordrecht in 1618-1619 verklaarde dat zij volledig kon instemmen met de inhoud ervan en besloot dat alle ambtsdragers hun handtekening eronder moesten zetten. Op dezelfde synodevergadering werd de Heidelbergse Catechismus aangenomen en werd bepaald dat er iedere zondag uit geprekeerd moest worden. Ten slotte verwierp de Synode de valse leer van de Remonstranten en bevestigde zij de waarheid van Gods

vrijmachtige en soevereine genade door het opstellen van een derde belijdenisgeschrift, de Dordtse Leerregels. Zo zijn wij dus aan onze drie Formulieren van Enigheid gekomen. Als gemeenten die voortgekomen zijn uit de Hervorming onderschrijven wij deze formulieren van harte, samen met de drie oecumenische of algemene belijdenissen van de christelijke kerk: de Apostolische Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Nicea en de Geloofsbelijdenis van Athanasius. Bij de laatstgenoemde drie stonden we stil in de afgelopen tijd. Ditmaal geven we aandacht aan de oudste van onze drie reformatorische belijdenisgeschriften.

Dubbel front

Waarom moest Guido de Brès zich eigenlijk verdedigen tegen de beschuldiging dat de hervormden een revolutie wilden ontketenen? Het was een gevolg van het feit dat er inderdaad rebellen zaten onder hen die Rome de rug hadden toegekeerd. Onder een godsdienstige vlag streefden deze zogenoemde Anabaptisten of Wederdopers naar een absolute vrijheid. Als “pelgrims naar het nieuwe Jeruzalem” verwierpen zij alles wat te maken had met deze wereld en de bestaande orde: het gezag van de kerk, de ambten, de kinderdoop, de burgerlijke regering, de rechtbank, de eed en soms zelfs de instelling van het huwelijk. Dit alles was natuurlijk heel bedreigend voor de staat. Omdat de maatschappij in grote verwarring verkeerde, veegde de regering de gereformeerden gemakshalve op één hoop met deze oproerkraaiers. Het is goed ons dit te realiseren als we het hebben over de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Wij denken dikwijls dat de hervormers maar tegen één

De muur van het kasteel in Doornik waar over, in de nacht van 1 op 2 november 1581, het pakje geworpen werd.

front te strijden hadden: dat van de Roomse Kerk. Er was echter nog een ander front: dat van de Anabaptisten. De hervormingsgezinden moesten voortdurend duidelijk maken dat zij anders waren. Ook al verwierpen de volgelingen van Luther, Zwingli en Calvijn de ketterijen die de kerk van de Middeleeuwen waren binnengesloopen, zij zetten daarmee niet de hele traditie van de christelijke kerk overboord. Ook al aanvaardden zij de Schrift als het hoogste gezag in zaken van leer en leven, zij waren er niet op uit de regering omver te werpen.

Dit is een van de redenen waarom de Geloofsbelijdenis ook in deze tijd actueel is. Enerzijds worden we geconfronteerd met de opvattingen van hen die menen zalig te kunnen worden door hun goede werken. Anderzijds hebben we te maken met het denken van de Wederdopers. Hun erfenis is voor een groot deel terechtgekomen bij hedendaagse kerken en stromingen als de Baptisten, de Evangelischen en de charismatische beweging. Hoe moeten we tegen hen aankijken? Laten we het pakje bij de kasteelmuur maar uitpakken en er ijverig in studeren. Daar word je bepaald niet dommer van!

Een bijzondere belijdenis

Wat is nu het bijzondere van de Nederlandse Geloofsbelijdenis in vergelijking met de andere belijdenisgeschriften? Drie punten kunnen genoemd worden. Allereerst behandelt dit geschrift de relatie tussen kerk en overheid. Artikel 36 blijft leerzaam voor een tijd waarin de overheid claimt "neutraal" te zijn. Deze neutraliteit leidt er in de praktijk toe dat Gods wet met voeten wordt getreden en dat christenen uit het openbare leven worden verbannen naar de beslotenheid van huis of kerk.

In de tweede plaats spreekt de Confessio Belgica over de kerk en haar ambten: die van predikant, ouderling en diaken. Ook dat is uitzonderlijk voor een confessie. En dan is er nog een derde punt, iets dat ons opvalt wanneer we de Nederlandse Geloofsbelijdenis vergelijken met de Heidelbergse Catechismus. Terwijl Zacharias Ursinus begint met de vraag naar onze enige troost, neemt Guido de Brès zijn uitgangspunt in God. Het eerste gedeelte van zijn belijdenis laat immers zien wie God is en hoe Hij gekend kan worden. Pas daarna volgen de andere thema's van de geloofsleer.

We gaan afronden. Het pakje dat gevonden werd op die vroege morgen in Doornik bevat een rijke schat. Laten

we het ook persoonlijk uitpakken en biddend onderzoeken. Jazeker, biddend! Want het grootste is als het de God van Guido de Brès behaagt de sluiel weg te nemen van het Woord waarvan dat kleine pakje getuigt. Dan

zal ervaren worden: 'Die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevalen van den HEERE'.

Krabbendijke,

ds. C. Sonneveld

3

Verhalen van vroeger

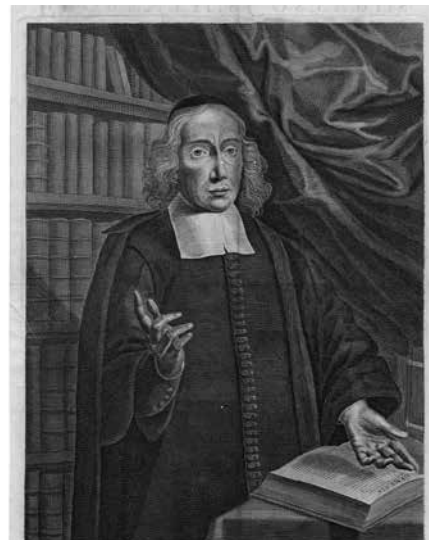
Draagt elkanders lasten

'Draagt elkanders lasten'. Deze tekst wordt vaak in verband gebracht met onderling hulpbetoon. Maar de kanttekeningen spreken bij "dragen" over "verdragen" en bij "lasten" over 'zwakheden en gebreken, die als een zware last op de mensen liggen'.

In deze betekenis haalde Florentius Costerus deze tekst ook aan toen hij op 4 augustus 1671 ter opening van de Provinciale Synode, gehouden in Hoorn, een predikatie uitsprak. Hij gaf de broeders onder meer een achttal praktische raadgevingen. Een van deze raadgevingen luidde: 'In elkander wat overzien en verdragen'.

Elk mens, hoe vroom hij ook mag wezen, heeft iets wat hem eigen is. De één is opvliegend en driftig, een ander traag en taai om iets in te schikken. De één is te zacht, en de ander scherp en te straf. Kortom, elk heeft zijn gebrek, dat hem, hetzij door temperament, hetzij door opvoeding, hetzij door gewoonte, eigen is.

Wil men dan al de zwakheden van onze naaste op het zwaarste wegen,

FLORENTIUS COSTERUS.
Ecclesiastes Hornanus.

Draagt elkanders lasten, en vervult alzo de wet van Christus

Galaten 6:2

wil men iedere bejegening die ons voorkomt op het nauwste uitpluizen, wil men op ieder oneffen woord bij zichzelf mijmeren, wanneer zal men dan in vrede leven? Hoe kan men dan ooit tot bedaren komen? Want elke dag geeft ons deze of gene ontmoeting. Heeft een ander zijn gebrek, wij hebben ook het onze. Worden wij door een ander niet al te wel bejegend, laat ons onze harten vragen of wij het omtrent een ander ook altijd even net gemaakt hebben. Salomo's waarschuwing komt hier wel te pas: 'Geef ook uw hart niet tot alle woorden die men spreekt, opdat gij niet hoort, dat uw knecht u vloekt. Want uw hart heeft ook vele malen bekend, dat gij ook anderen gevloekt hebt' (Pred. 7:21 en 22).

Wij zijn zelf niet zoals wij gaarne waren, en willen wij dan dat een ander juist zo zal zijn als wij vinden dat hij moet zijn? Hier moet de broederlijke liefde haar werk doen, die bedekt de gebreken. 'Haat verwekt krakelen, maar de liefde dekt alle overtredingen toe' (Spr. 10:12). Zij verdraagt de kwade bejegeningen, zij verdraagt alle dingen, zegt Paulus in 1 Korinthe 13:7. Sommigen zijn - als het Gods zaak betreft - zo koel en lauw dat ze alles kunnen verdragen, alles toegeven, alles inschikken. Maar als het hun eigen zaak of persoon raakt, dan zijn ze terstond vol vuur en vlam en weten van geen verdragen. De apostel Paulus wil het geheel anders hebben. Hij wil dat men de misslagen die tegen ons worden begaan zal verdragen en elkander vergeven (Kol. 3:13). 'Draagt elkanders lasten, en vervult alzo de wet van Christus' (Gal. 6:2).

**"Calvijn gewikt en gewogen",
dr. W. den Boer (red.);
uitg. Theologische Universiteit
Apeldoorn; ISBN 978-90-75847-38-3;
85 blz.; € 9,95.**

Van tijd tot tijd verschijnt er een uitgave van de Theologische Universiteit in Apeldoorn, bekend als de serie "Apeldoornse studies". Dit is alweer uitgave 60, waarin een onderwerp uit de theologie en/of kerkgeschiedenis wordt behandeld.

Op het eerste oog draagt het boekje een prikkelende titel: "Calvijn gewikt en gewogen". De vraag kan dan opkomen: worden er kanttekeningen bij Calvijn geplaatst? Wordt de relevantie van de reformator in twijfel getrokken? Het was tevens de vraag tijdens het gelijknamige symposium op 31 oktober 2009 dat georganiseerd was door de Theologische Universiteit te Apeldoorn ter gelegenheid van het Calvijnjaar, het 500ste geboortjaar van Calvijn.

Maar het valt alleszins mee. Het boekje draagt immers als ondertitel: "De relevantie van Calvijns theologie voor de 21^e eeuw". Duidelijk tonen de verschillende auteurs de grote relevantie van Calvijn aan. Hij heeft geenszins aan actualiteit ingeboet. Niet dat alle auteurs en alle artikelen Calvijn kritiekloos bespreken. Dat hoeft ook niet. Er zijn kanttekeningen te maken op Calvijns zienswijze op onderdelen, bijvoorbeeld als het gaat over zijn verzet tegen de emoties in God. In Gods Woord wordt er wel degelijk gesproken over heilige emoties in God, zoals Zijn innerlijke ontferming, Zijn toorn, enzovoorts.

Laat ik de waarde van Calvijn voor onze dagen mogen onderstrepen met enkele citaten die gaan over Calvijns visie op de uitverkiezing en de prediking: 'Als we de verkiezing weglaten, dan zijn we allen verloren en vervloekt'. 'God ziet enkel bederf in ons. Dit is de eerste trap waarmee we moeten beginnen'. 'Verkiezing houdt in dat God ons wil redden uit het verderf waarin wij onszelf gestort hebben'. 'Verwerping is dat Hij besluit ons daarin te laten'.

Dit is ook in onze dagen, waarin velen maar al te graag willen afdoen van verkiezing en verwerping, uiterst actueel. Er

zou meer te noemen zijn. We laten het in het bestek van deze korte bespreking hierbij. Wie meer wil lezen kan ik het boekje aanraden.

Persoonlijk kan ik niet zo goed wennen aan het feit dat predikanten, docenten en (emeritus) hoogleraren bij de voor naam worden genoemd en aangekondigd. Het zal wel iets van deze tijd zijn. Maar of dat in overeenstemming is met de waardigheid van het ambt, waag ik te betwijfelen. Dat doet echter niet af aan de waarde van dit boekje, waarin door alle betreffende scribenten Calvijns theologie van harte wordt onderschreven.

Voor wie ook wat wetenschappelijke literatuur over Calvijn en diens visie wil lezen, is dit boekje hartelijk aanbevolen.

Norwich (Can.), ds. E. Hakvoort

**"De grote protestantse catechismus"
en "De kleine protestantse
catechismus", dr. B. Wentsel;
uitg. Kok, Utrecht, 2012;
ISBN 978 90 435 2066 9 en 978 90 435
2060 7; 735 en
152 blz.; € 45,- en € 13,50.**

De gereformeerde emeritus predikant dr. B. Wentsel is een bijzonder vruchtbaar schrijver. Tot op hoge leeftijd (hij is 83 jaar) lijkt hij te bruisen van ideeën om Gods Woord en de geloofsleer te overdenken en over te dragen.

Zelf schrijft hij dat hij zich geroepen voelt 'vruchten van Bijbelstudie in relatie met eigentijdse ontwikkelingen door te geven'. Dat is een loffelijke zaak.

Gods Woord verandert nooit, de geloofswaarheden zijn vast, maar de wijze waarop ze verwoord worden, is niet in elke tijd dezelfde. Actuele vragen zorgen voor nieuwe accenten in de geloofsleer. Concreet kunnen we denken aan onze Dordtse Leerregels. Zo uitvoerig was er

in de andere belijdenisgeschriften niet geschreven over de uitverkiezing, de vrije wil en de volharding der heiligen. Die vragen werden dieper doordacht in confrontatie met de arminiaanse dwalingen.

Dr. Wentsel heeft ook oog voor de noodzaak om de gereformeerde geloofsleer onder de aandacht te brengen. 'Er zijn predikanten in de PKN', zo schrijft hij, 'die de drie formulieren enkel zien als geschriften uit het verleden'. Zij zetten er 'modieuze meningen' voor in de plaats. Maar een predikant dient alleen te leren wat de Bijbel en in navolging daarvan de Kerk leren, vindt ds. Wentsel. En zo is het! Ook wijst de gereformeerde predikant op het 'analfabetisme' in de kerk. Daarmee bedoelt hij een groeiende onkunde omtrent Gods Woord en de bijbelse leer. Dit analfabetisme groeide toen het catechisatiebezoek inzakte. Dat is een waar schuwende opmerking! Juist daarom legt ds. Wentsel zich toe op de overdracht van de geloofsleer.

Ds. Wentsel schreef tussen 1981 en 1997 een gereformeerde dogmatiek in zeven delen. In 2006 volgde een tweedelige samenvatting, die hij vooral schreef met het oog op de confrontatie met de islam. Destijds klonk de kritische kanttekening dat dit boek toch nog te moeilijk was voor een doorsnee student die geïnteresseerd is in de geloofsleer. Daarop ging Wentsel opnieuw aan het werk om dezelfde zaken nog eenvoudiger te zeggen. Het resultaat zijn twee boeken, die verschenen onder de veelbelovende titels: "De grote protestantse catechismus" en "De kleine protestantse catechismus". Het laatstgenoemde boek is in het bijzonder bedoeld voor een breed publiek. Door middel van een kleine 1100 vragen en antwoorden in de grote en bijna 250 in de kleine catechismus neemt dr. Wentsel ons mee door de geloofsleer. Uit de antwoorden blijkt de grote belezenheid van de predikant en zijn scherpe oog voor allerlei actuele gebeurtenissen. De vele tekstverwijzingen maken de band met Gods Woord duidelijk.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik in de boeken een heldere lijn miste. Zelf spreekt dr. Wentsel in de ondertitel over "Vijftig gesprekken met en over God". Maar die gesprekken hebben nogal eens onverwachte wendingen en gaan daarvoor alle kanten op. Ook het evenwicht tussen de verschillende onderwerpen in de geloofsleer is niet altijd even gemakkelijk te vinden. Over de rechtvaardigmaking en de orde van het heil wordt slechts heel summier gesproken. De noodzaak en de beleving van de verzoening met God komen daardoor op de achtergrond te staan. Dr. Wentsel lijkt uit

te gaan van een 'verondersteld geloof' bij de kerkgangers. Bij een onderwerp als de plaats van de vrouw in de gemeente stelt hij onbekommerd dat vrouwen in de ambten mogen dienen.

Samenvattend mogen we de nieuwste boeken van dr. Wensten een sympathieke en gedreven poging noemen om de geloofsleer in de 21^e eeuw te verwoorden.

Toch vraag ik me af of deze boeken echt veel weerklank zullen vinden. Dat heeft niet alleen te maken met een geringe belangstelling voor de geloofsleer, maar ook met het heel eigen karakter en het taalgebruik in deze uitgaven.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

KERKNIEUWS

■ BEVESTIGING/INTREDE DS. C.G. VREUGDENHIL TE HOUTEN

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Houten deelt mee dat de bevestigingsdienst en de intrededienst van ds. Vreugdenhil zullen plaatsvinden op **dinsdag 3 september**. In de bevestigingsdienst, die om 15.00 uur begint, zal ds. J.J. van Eckveld voorgaan. De intrededienst begint om 19.30 uur. Beide diensten worden gehouden in ons eigen kerkgebouw, de Eskol-kerk, Poldermolen 1 te Houten.

■ VERSLAG BEVESTIGING EN INTREDE DS. P. MULDER TE TRICHT-GELDERMALSSEN

Woensdag 26 juni j.l. was voor de gemeente Tricht-Geldermalsen een blijde dag. Na een vacante periode van ruim een jaar werd ds. P. Mulder 's middags door zijn zoon ds. G.W.S. Mulder bevestigd vanuit Psalm 32:8: 'Ik zal u onderwijzen en u leren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn.' Het thema van de preek was: Een belofte bij de prediking, waarbij stilgestaan werd bij: 1. Prediking aangaande onze weg (Ik zal u onderwijzen en u leren van den weg, dien gij gaan zult); 2. Prediking aangaande Gods ontferming (Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn).

1. Prediking aangaande onze weg

In vers 8 spreekt weliswaar David, al is dit woord ook indirect Messiaans. David kon nooit de kracht, de volheid en de heerlijkheid ervan vervullen. Christus, de grote Davidszoon, treedt hier op de voorgrond. De Heere schikte een nieuwe dienaar toe op de levensweg. Onderwijs op onze weg is zo nodig. De Heere spreekt vanuit Zijn welbehagen in Christus. Hij trekt door de stem van de prediking, de stem van Gods Zoon. Christus verenigt het be-

houd van Gods deugden en de zaligheid van zondaren. Hij verwierf gerechtigheid en het eeuwige leven voor al de gegevenen van de Vader en past die aan hen toe door Zijn Geest. 'Ik zal u onderwijzen, en u leren' ervaren Gods kinderen in hun nood en dood, opdat ze zullen hongeren naar Christus en Zijn gerechtigheid. Door middel van de prediking doet de Heere Jezus Zichzelf u aanprijzen: 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij' (Joh. 14:6). Daarvoor ging Hij de weg van kribbe naar kruis. Hoe uw weg ook is, daarin komt Hij de Zijnen nabij. Hij doet het aan onze zijde vastlopen. En op Gods tijd maakt Hij het waar: 'Als mijn geest in mij overstelpt was, zo hebt Gij mijn pad gekend' (Ps. 142:4).

2. Prediking aangaande Gods ontferming

God is in Zichzelf, in Christus, bewogen met zondaren. In het bijzonder is Zijn oog op degenen die Hem vrezen en op Zijn goedertierenheid hopen. Tijdens Zijn omwandeling op aarde was Hij met innerlijke ontferming bewogen over de scharen. Hij ontfermde Zich over onwaardigen, als Zacheüs, de blindgeborene, de zondares (Luk. 7) en de moordenaar aan het kruis. Op Golgotha droeg Christus de gramschap Gods, opdat zondaren in Hem ontferming zouden vinden. Gemeente, God zendt u een nieuwe dienstknecht. Bij ons zijn geen waardigheid of verdiensten. 'Laat u met God verzoenen.' Laat u leiden door deze prediking. Vervolgens sprak ds. Mulder zijn vader met enkele hartelijke woorden toe. De Heere geve u de rijkdom van Gods ontferming uit te stallen. Wij kunnen er maar van stamelen. Hij memoreerde ook Gods bijzondere leiding in de huiselijke omstandigheden.

's Avonds deed ds. P. Mulder intrede met

de woorden van Psalm 84:11: 'O God, ons Schild, zie en aanschouw het aangezicht Uws Gezalfden.' Het thema van de preek luidde: Een gebed vanwege de Gezalfde. Achtereenvolgens werd stilgestaan bij: 1. Een aanhankelijke bidder (hij hangt van harte de Heere aan) en 2. Een heilbegeerend gebed (hij begeert heil).

1. Een aanhankelijke bidder

Psalm 84 is gedicht voor de kinderen van Korach, nazaten van een man die priester wilde worden in de plaats van Aäron. Wat een wonder: kinderen van een rebel mogen zangers zijn in de tabernakel, de lieflijke woning, vanwege de geur van de Verbondsgod. De doordringende geur van de offers wees heen naar het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt. De schandelijkheid van de zonde en de lieflijkheid van het Evangelie, van zonde en genade, worden hier zichtbaar. Hebt u behoefte gekregen aan verzoening? Dan beseft u: ik ben God kwijt en heb vergeving, de Zaligmaker, nodig. Als de Heere werkt, komt er een Godsverlangen en een Christusverlangen, tot verzoening en tot heiligmaking. Welzilig zijn zij die, zwak in zichzelf, hun sterkte in de Heere vinden (vs. 6), een werk des Geestes, om in alle kwellingen en moeilijke plaatsen (vs. 7) schuiling te ervaren bij Christus. De Heere vertroost en sterkt, en doet Zijn kinderen in dit tranendal in de inlevingen van hun zwakheid gaan van kracht tot kracht (vs. 8), van manna tot manna, door Hem toegeschikt en door hen bukkend opgeraapt. Totdat zij verschijnen voor God in Sion.

2. Een heilbegeerend gebed

In vers 9 klinkt een gebed, waarop het volk biddend antwoordt in vers 10. Het gebed van het volk is nodig voor de koning, de gezalfde. In vers 10 begeert de dichter Gods gunst omwille van de Middelaar (Calvijn). In de strijd tegen zonde, duivel, wereld en dwaling is het Schild onmisbaar nodig. Nodig is het gebed, ook ambtelijk: 'O God, wilt U mij/ons aanzien in Christus.' Door mijn ongerechtigheid is Zijn aangezicht vervallen. Hij droeg het zondeloon, de vloek der Wet. Wanneer Gods Geest ons de schuld doet wegen, wordt geleerd: Heere, als U me wegwerpt, ik heb het verdiend. Maar als de Vader het aangezicht van Christus aanschouwt, is er liefde tot Zijn Kerk. Niet in tranen, gestalten en werkzaamheden, maar in het aangezicht van de Gezalfde ligt de grond der zaligheid. Hij vraagt: Geef Mij uw hart. Kus dan de Zoon, opdat Hij niet toorne. En waar het geloof geoefend wordt, komt al meer Godskennis en zelfkennis, en wordt Christus steeds dierbaarder. Vanwege het aangezicht van de Gezalfde is er ook ambtelijk verwachting. Christus was volmaakt

Ambtsdrager. Hij behartigde Gods zaak volkomen. Er mag weer een prediker komen naar Tricht-Geldermalsen, vanwege Gods welbehagen.

Na de preek volgden de toespraken. Ds. Mulder bedankte zijn zoon voor de wijze waarop hij hem bevestigde. Kinderen van Korach mochten vandaag het Woord bedienen. Vervolgens richtte hij woorden van dank tot de consulent, ds. J.J. van Ekeveld. Verder ook tot de afgevaardigden van de classis Utrecht, predikanten, emeriti, in het bijzonder ds. M.J. van Gelder, studenten, plaatselijke overheid, burgemeester, plaatselijke kerken, vertegenwoordigers van de Rehobothschool, instanties, VGS, verschillende deputatieschappen en de kerkenraad van Krimpen aan den IJssel voor hun blijk van belangstelling.

Gemeente, de weg des Heeren heeft naar Geldermalsen geleid. Zijn weg is de weg van het Woord, en die is goed en bij tijden zoet. Daarna richtte ds. Mulder het woord tot hen die de pastorie in orde hebben gebracht, regelingscommissie, catechisanten, verenigingen, kosters, organisten, de kerkenraad, familie, en zijn vrouw en (klein)kinderen.

Vervolgens sprak de burgemeester, mevrouw dr. M.W.M. de Vries namens de burgerlijke gemeente, en ds. J.J. van Ekeveld namens de classis Utrecht en de Particuliere Synode Noord-West. Ten slotte voerde ouderling A.H.A. Thijsen het woord namens kerkenraad en gemeente, en heette dominee en mevrouw Mulder van harte welkom.

Aan het eind van de dienst legde ds. Mulder voor de eerste maal als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente.

Kerkenraad Geref. Gem.
Tricht-Geldermalsen,
J. Versloot

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2013

* Pag. 88, **WERKGROEP VOOR STUDENTEN**

Ir. P.M. Murre is gestopt als mentor van de kring Rotterdam en is opgevolgd door:
ir. L.W. Walhout, Joost van Geelstraat 19A1, 3021 VJ Rotterdam, tel. 06 40628904;
e-mail williamwalhout@hotmail.com
en:

mevr. P.M. de Wilde MA, Junolaan 68, 2741 TJ Waddinxveen; tel. (0182) 613257 / 06 45032005;

e-mail: ellinedewilde@gmail.com

* Pag. 110, **gemeente AAGTEKERKE**.

Het juiste tel. nr. van de scriba is: (0118) 583053.

Toevoegen het e-mail-adres van de

scriba van de diaconie:

sminderhoud@kliksafe.nl

* Pag. 149, **gemeente BRAKEL**.

Scriba is thans: T.G. Hobo, Vrijheidslaan 5, 5306 BJ Brakel, tel. (0418) 612084

e-mail: tghobo@kliksafe.nl

Toevoegen: Regeling preekbeurten:

C. de Boef, Esdoornstraat 57, 5306 XS Brakel, tel. (0418) 672265.

* Pag. 378, **gemeente VEENENDAAL**.

Het juiste e-mailadres van administratie en kopij kerkbode is:

nvanbale@kliksafe.nl

* Pag. 410, **gemeente ZWIJNDRECHT**.

Het adres van J. Velthuizen, contactpersoon Gehandicaptenzorg, is gewijzigd in: Emmastraat 64, 3331 XZ Zwijndrecht.

VAN DE REDACTIE

De Saambinder zal **niet** verschijnen op **1 augustus a.s.**

Het nummer van **25 juli a.s.** zal dus voor **twee weken** gelden.

BERICHTEN

■ WELKOM OP DE CGO

Reeds aangemeld voor de komende cursus?

Nieuwe cursisten zijn hartelijk welkom!

De CGO A-B start op **zaterdag 7 september** in Goes, Dordrecht, Amersfoort en Kampen.

In Gouda start de A-B cursus op **donderdag 5 september** om 19.15 uur.

In Rijssen start de cursus op **zaterdag 14 september**.

De C-cursisten verwachten we op **7 september** in Goes en op **10 oktober** in Gouda.

De Institutie cursus begint op **donderdag 12 september** in Gouda en op **donderdag 5 september** in Amersfoort.

Interesse? We zien uit naar uw/jouw aanmelding!

U kunt zich aanmelden via de website: www.CGO.nu of rechtstreeks bij onze voorlichter, dhr. J. van Roest.

E-mail: voorlichting@cgo.nu.

Informatie is verkrijgbaar bij de directeur: jh.mauritz@cgo.nu.

■ ZGG-ONDERWIJSVRIJWILLIGER ALBANIË

In Tepelenë ontstaat een vacature voor drie maanden Nederlands onderwijs aan de kinderen van de familie Otte. We zoeken een zelfstandige juf die lesgeeft aan een leerling uit groep 4 en die daarnaast een VO-leerling bij het afstandsonderwijs kan begeleiden. Het gaat om de periode november 2013 tot en met februari 2014. Kijk op www.zgg.nl/onderwijsvrijwilliger voor meer informatie of neem contact op met ZGG. De reactietermijn sluit **5 augustus 2013**.

■ LANDELIJKE BIJENKOMST OVER JEUGDHULPVERLENING

Op de vorige Generale Synode kreeg DMZ de opdracht mee onderzoek te doen naar de wenselijkheid en mogelijkheden identitair gebonden jeugdhulp te verlenen.

Alle kerkenraden hebben een vragenlijst ontvangen en de meeste hebben die lijst ook ingevuld geretourneerd.

Om de huidige stand van zaken voor het voetlicht te brengen wil DMZ de kerkenraden graag ontmoeten op een landelijke bijeenkomst die op **zaterdag 28 september** van 10.00 tot 13.00 uur gehouden zal worden in Amersfoort.

Binnenkort ontvangen de kerkenraden hierover nader bericht. Het verdient aanbeveling de bovengenoemde datum reeds in uw agenda te noteren.

Projectwerkgroep Jeugdhulpverlening

■ FIETSPUZZELTOCHT OUDDORP E.O.

Op **maandag 29 juli** wordt er vanuit de Gereformeerde Gemeente te Ouddorp een fietspuzzeltocht van ongeveer 20 km georganiseerd. De opbrengst hiervan is bestemd voor de Zending van de Geref. Gemeenten. Deelnamekosten: € 2,50 p.p., max. € 10,- per gezin. Starten tussen 18.30 en 19.00 uur vanaf de kerk aan de Spaansegweg 13. Voor vragen kunt u contact opnemen met de familie Pikaart, tel. 0187-683608.

■ MUZIKALE AVOND TE ENKHUIZEN

Muzikale avond op **woensdag 31 juli**, aanvang: 19.30 uur, in de Ontmoetingskerk, Klopperstraat te Enkhuzen. Medewerkenden: gemengd koor Soli Deo

Gloria, en instrumentale bijdrage van een aantal jongeren. Bijbelvertelling: dhr. G.P. den Breejen. Samenzang met en voor gehandicapte gasten. Opening: ouderling G.J. van Pijkeren.

■ SAMENZANGAVOND TE ELSPEET

Samenzangavond (met bovenstem) op **zaterdag 3 augustus**, aanvang: 19.30 uur, in de Hersteld Hervormde Kerk te Elspeet, Vierhousterweg 45. Organist Pieter Heykoop. Collecte t.b.v. Bond tegen vloeken.

■ DIRIGENTENCURSUS BZGG

In oktober start de Bond van Zangverenigingen van de Geref. Gemeenten (BZGG) weer met een dirigentencursus. Instrumenten is op drie niveaus mogelijk, van beginner tot gevorderd. De cursus is zeer praktijkgericht. Kijk voor meer informatie op www.bzgg.nl bij Commissies -> Activiteitencommissie -> Dirigentencursus of bel of mail Eline Bokkers: 070-3556654 of dirigentencursus@bzgg.nl. Opgeven graag z.s.m.!

■ KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Op 1 juli ontving het kostersechtpaar van onze gemeente, dhr. C.I. Kole en mevr. J.H. Kole-Maas, een koninklijke onderscheiding uit handen van loco-burgemeester

L.F. Kosten van Kapelle-Biezeling. Zij mochten tevens hun 45-jarig kostersjubileum herdenken.

De heer Kole is sinds 1968 parttime werkzaam als koster van onze gemeente. Al die jaren stond onze koster klaar om het steeds maar groeiende takenpakket uit te voeren. Ook in het verenigingsleven was de koster actief. Van 1968-2001 was hij lid en van 1971-2001 penningmeester van de Zendingscommissie van onze gemeente en van 1969-1972 secretaris en van 1990-1996 voorzitter van de zangvereniging Crescendo van onze gemeente.

Mevrouw Kole-Maas heeft gedurende 45 jaar haar man ter zijde gestaan bij het uitvoeren van de kosterstaken. Daarnaast was zij van 1980-1983 bestuurslid en secretaris van de zangvereniging Crescendo. Ook was zij van 1984-2008 vrijwilliger voor de peuterspeelzaal en crèche.

Mede namens de gemeente feliciteren wij hen met hun benoeming tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. We wensen ons dorpelwachtersechtpaar toe wat er in Psalm 84:12 staat: "Want God de HEERE is een Zon en Schild; de HEERE zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden degenen die in oprechtheid wandelen."

Kerkenraad Geref. Gemeente
Kapelle-Biezeling

H. Brons; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 10.00 en 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Kapelle-Biezeling 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. H. van der Heiden; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Leerdam 19.00 uur kand. J. van Laar; Leiderdorp 16.30 uur ds. G. Heijkamp; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 14.30 uur ds. J. IJsselstein; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 18.00 uur stud. H.A. van Zetten; Middelburg-Centrum 14.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Zuid 9.30 uur kand. S.W. Janse; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; Nijkerk 14.30 uur ds. P. Melis; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterend (in Maartenskerk, Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterland 14.30 uur ds. A. Schreuder; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Oud-Beijerland 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Ouddorp 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Oudemirdum 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur kand. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur kand. J. van Laar; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur stud. P.D. den Haan; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. C. Harinck; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. M. Karens; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Vlaardingingen 10.00 en 16.00 uur stud. P.D. den Haan; Vlissingen 17.30 uur stud. W.A. Zondag; Waarde 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 14.00 uur ds. J. van Belzen; Wageningen 15.30 uur ds. A. Verschuure;

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 21 JULI 2013

Aagtekerke 8.45 en 11.00 uur ds. D.W. Tuinier en 19.00 uur kand. S.W. Janse; Alphen a/d Rijn 15.30 uur ds. H. Paul; Apeldoorn 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 uur ds. J. Schipper en 15.00 uur ds. G. van Manen; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 16.30 uur ds. J. Driessen; Borssele 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Breda 10.00 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 15.00 uur ds. J.J.

van Ekeveld; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Eindhoven 18.00 uur ds. S. Maljaars; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Enschede 15.00 uur ds. B. Labee; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. B. Labee; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; 's-Gravenhage 19.00 uur stud. H. van der Heiden; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 17.00 uur ds. J. Schipper; Hoofddorp 9.30 uur ds. H. Paul; Hoogeveen 9.30 en 15.00 uur stud.

Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wierden 14.00 uur kand. C. van Ruitenburg en 18.30 uur stud. H. Brons; Woerden 19.15 uur ds. M. Joosse; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.00 uur kand. S.W. Janse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.00 uur ds. W.J. Karels; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

■ DINSDAG 23 JULI 2013

Borssele 19.30 uur ds. M. Mondria; Brakel 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Drachten 19.30 uur ds. A. Verschuure; Enter 19.30 uur ds. B. Labee; Nieuwe-Tonghe 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Tholen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Veen 19.30 uur stud. H.A. van Zetten; Woerden 19.30 uur ds. W.J. Karels.

■ WOENSDAG 24 JULI 2013

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. G.J. van

Aalst; Den Helder 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Elspeet 19.30 uur (tijdrede) ds. G.M. de Leeuw; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Hilversum 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. J. van Belzen; Hoogeveen 19.30 uur ds. C. Hogchem; Kamperland 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. Beens; Leerdam 19.30 uur stud. P.D. den Haan; Meeuwen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Mijdrecht 19.30 uur ds. H. Paul; Nieuwdorp 19.30 uur ds. P. Melis; Oostereind (Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 19.30 uur ds. K. Boeder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. van Manen; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Westzaan 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Zwolle 19.30 uur ds. J. Schipper.

■ DONDERDAG 25 JULI 2013

Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A. Verschuure; Goudswaard 19.30 uur ds. J. van Belzen; Leiderdorp 19.30 uur ds. K. Boeder; Melissant 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Naaldwijk 19.45 uur ds. S. Maljaars; Oostburg 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Oost-

voorne 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Ouddorp 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Oude-Tonghe 19.30 uur ds. A. Schot; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 19.30 uur kand. J. van Laar.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 JULI 2013

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinseselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Hierbij wil ik degenen die belangstelling hebben getoond bij mijn afscheid van het Kerkelijk Bureau hartelijk dankzeggen.

Voor de vele wensen, cadeaus, brieven, e-mails, enz. zeg ik u, mede namens mijn vrouw, hartelijk dank. Wij hebben de grote belangstelling tijdens de receptie zeer gewaardeerd.

P. Verweij

Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl
078 - 6124081

Lastminute! Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?
Voor €495,- all-in per week staat uw starcaravan in Oostenrijk klaar. Kerkdiensten en recreatieve activiteiten voor jong en oud. Kijk nu voor lastminute prijzen op www.es-vakanties.nl of bel 055 3030083

Ambtskleding
2- of 3-delige kostuums, preekjassen
overhemden, dassen, hoeden

Trouwkostuums
jacquets, gilets, schoenen,
accessoires

Geerts
herenkleding Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99

BBV
**Barneveldse
Begrafenis Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige verzorging
van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkbroek
(0342) 44 18 12

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

**In de knop
gebroken**

Reformatrische vereniging voor ouders bij wie tijdens de
zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl
info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverlating
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

Verschenen: Jer. Hollebeek:
**"De trage kerkganger tot ijver
 opgewekt door de godvruchtige
 kerkganger"** (1746) in hedendaagse
 spelling overgezet door Joh. A. Bunt.
 Prijs (slechts) € 6,50 (franco huis).
 Te bestellen bij Ned. Ver.
 Zondagsrust, Fred. v.d. Paltshof 15,
 3911 LA Rhenen. E-mail:
 info@verenigingzondagsrust.nl

VAN STAVEREN
 Begrafnisverzorging
 Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
 Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
 (0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begrafenissen

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
 Eminent
 Domus
 Monarke
 Cantilena
 enz.

Ruime ervaring
 in zaal- en
 kerkorgels

**Stolk
 Orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
 Vrijheidsaan 55 - tel. (0180) 31 56 52
 www.stolkorgels.nl

Krabbedijke
 Nederhemert Nrd.
 Papendrecht

Te koop in Neder-Betuwe.
 Vrijstaande jaren 30 woning.
 Geschikt voor zorgwoning,
 dubbele woning, kantoor aan huis,
 etc., prijs n.o.t.k.
 Reacties: multiwoning@kliksafe.nl

**Begrafnisverzorging
 Kamsteeg**
*Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
 Wij verzorgen alleen begrafenissen*
0183 - 44 94 94
 Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
 www.begrafnisverzorgingkamsteeg.nl
 Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
 Bommelerwaard: tel. 06-53 53 33 22
 Sliedrecht: R. Mauritz, tel. 0184-785978
*Een respect- en stijlvolle
 uitvaart is onze zorg*

Begrafnisonderneming STAM
 Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
 Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

kina
 begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
 Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
 Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Nog geen vakantie geboekt?...
 kom naar de Veluwe! Nieuw in de
 verhuur, compl. inger. stacaravan
 voor 4 pers.
 Rustig gelegen, veel privacy,
 gr. tuin, heerlijk fietsen en wandelen.
 Week 32, 35 (€ 275,-) week 36,37
 (€ 225,-) wkn in sept-okt. (€ 195,-)
 p.w. Ook midw. mogelijk. Voor info
 en evt. foto's tel. 06- 37180185.

t.h. exclusieve stacaravan
VIERHOUTEN
 vrij wk 29-30, 34-37 06-16405265

Rust, Ruimte en Gezelligheid
'de Buxushoeve'
 Ons sfeervol, nostalgisch,
 karakteristiek bakhuis, in een
 landelijke en bosrijke omgeving is
geopend voor Bed & Breakfast.
 Slapen in een heuse bedstee.
 Tevens is onze theetuin weer open!
'een idyllisch plekje op de Veluwe'
 Voor meer informatie:
 bel de gastvrouw
 Henny van de Pol-Versteeg
 Tel: 0577-456566
 't Rechtewegje 9
 3888 ND Meerveld (Uddel)

TE HUUR gemeubileerde woning.
 Dichtbij bos en NS station
 Zeist/Drieb. Voor 1-2 pers.
 Info: 0343-750911

Kom naar Twente!
 Vakantieappartement te huur
 in het mooie Vriezenveen
 voor 2 personen. Het hele jaar nog
 beschikbaar. Voor info 0546566368

Kostadres aangeboden
 in **Kootwijkerbroek**
 Tel. 0342-443388

Vakantie
 Welkom op Grevelande.
 Samenhorig vakantie beleven.
 Op loopafstand van **kerk**
 Geniet van rust en ruimte,
 op onze boerenlandcamping.
 Vlakbij Grevelingenmeer en kerk.
 20 km van **Noordzee** en Zeeland.
 Luxe sanitair en **kruidentuin**.
 Gemeenschapsruimte.
 www.Grevelande.nl 0187-669317
 Fam. Lies en Beijke v.d. Velde

Vakantie Oostenrijk:
 Te huur: luxe Chalet en
 Appartementen 2-9 pers.,
 in omg. Saalbach-Hinterglemm /
 Zell am See, Kerkdiensten
 tijdens zomervakantie.
 Info: 0180-322181 / 06-51166845

begrafnisverzorging
Den Hollander
 Begrafnissen in Den Haag, Westland, Gouda,
 Rotterdam, Vlaarding en omstreken.
 Wij verzorgen alleen begrafenissen.
 Dag en nacht bereikbaar.

 P.N. den Hollander
 T. den Hollander
 Tel. 010 - 4600509
 www.begrafnisverzorgingdenhollander.nl

**BED & BREAKFAST
 "ALBLASSERWAARD".**
 Kom genieten van de Alblasserwaard
 en de randsteden
 En boek een B&B in Sliedrecht.
 Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

TE HUUR GELDERMALSEN
 2 kamers + balkon, vrij per 1 sept.
 Alle voorz. delen met de
 andere huurder.
 H. v/d Zalm, Dahliastraat 15,
 Tel. 06-23180982

De Verrassing
 Bungalowpark

**Zoek en boek uw
 Texel-vakantie!**

**Texel
 op zijn
 best!**

www.deverrassing.nl
 Of bel: **0222 31 89 06**

De Betuwehof Zorg
 Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
 tel: 0317 -6 18 18 0
 info@betuwehof.nl
 www.betuwehof.nl

**Zeeuwse
 Bondsdag**
 D. v. 21 september 2013

Grote of Maria Magdalenakerk Goes

Appelwoord Dhr. Moerman
 Aanvang 19.00 uur
 Toegang Gratis

Met medewerking van meer
 dan 15 jeugd- gemengde-
 en mannenkoren

Initiatief van:
 BZGG, Zeeland

Thema: 'Laat de kinderen tot Mij komen'

HIJ BLIJFT GETROUW

Achttien overdenkingen over Hosea
Ds. A. Schot

€ 19,95

Hij blijft getrouw Achttien overdenkingen over Hosea Ds. A. Schot

De lessen uit de profetieën van Hosea zijn bijzonder actueel. Niet alleen de onbekeerden worden met klem opgeroepen tot bekering, maar die boodschap is er ook voor Gods volk. Er is een rijke troost voor hen die zichzelf als trouwelozen leren kennen en als een arme zondaar tot de Heere vluchten: 'Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw.'

Gebonden uitgave, 271 pagina's

Ripe Publishing

Meer uitgaven op onze website en bij de boekhandel
www.ripepublishing.com - Tel. 0113 - 613 740 / 0341 - 251 351

Het bestuur van het Chr. Gemengd Koor Canticum uitgaande van de Gereformeerde Gemeente te Zwijndrecht

is op zoek naar een enthousiaste

koordirigent m/v

die op vakbekwame en inspirerende wijze leiding kan geven.

Het koor bestaat uit ongeveer 48 leden.
Het repertoire bestaat uit psalmen en geestelijke liederen.

De repetities vinden wekelijks plaats op de dinsdagavond van 20.00 tot 22.00 uur.
Bent u geïnteresseerd, neem dan contact op met dhr. A. van Helden, tel 078-6128470

Sollicitaties kunt u richten aan de secretaresse:
Mw. C.A. de Wit, Langeweg 290, 3332 AP Zwijndrecht

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

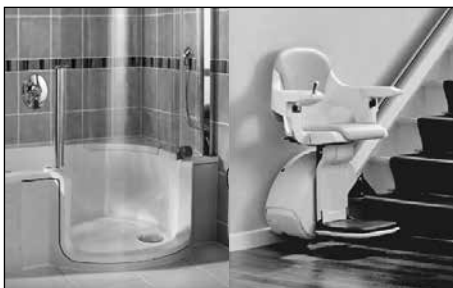
Wij verzorgen uitsluitend begravenissen
www.wegenaar.nl

Regio Zeeland: 0115 - 61 25 54 / 06 - 18 14 80 08
Bestel via onze nieuwe website de gratis brochure:
'Bevel aan uw huis', of vraag een vrijblijvende
offerte aan.

Wij verzorgen alleen begravenissen

www.bvtollenaar.nl

- Trapliften
- Rolstoel- en plafondliften
- Instapbaden
- Deuropeners
- Drempel-oplossingen
- Verstelbare keukens

Maximaal mobiel in uw eigen huis

LBWN adviseert en levert de passende faciliteiten om woningen levensbestendig te maken, waardoor een huis zo lang mogelijk 'thuis' kan zijn.

Oplossingsgericht van huis uit

LBWN
VAN BREUGEL

Oosteinde 11 R - 2991 LG - Barendrecht
088-497 00 00 - info@lbwn.nl - www.lbwn.nl

InvaNed VitaNed Woning aanpassing

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

JA, IK WIL...
EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL.
DIAMANT € 1840,-

De voordeligste ring
GRATIS
U betaalt
€ 995,-*

* Prijswijzigingen voorbehouden.

Huismark: keuze uit meer dan 200 modellen.

UNIEKE TROUWRINGENGALERIE met meer dan 1000 ringen.

Exclusief dealer van o.a.: Acredo, Aller, Colom, Desiree, Martinshof, Saint Maurice.

Alle overige merken 10% KORTING: m.u.v. Acredo

RIKKOERT
SCHOONHOVEN'S
JUWELIERSHUIJS

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL. (0182) 38 26 51

BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL. (0180) 66 14 90

INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

Onesiforus

**NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING**

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

**Voor aanvragen en informatie:
Onesiforus, p/a Weegje 2, 3295 CT 's-Gravendeel.**

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.
U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. penningmeester "Onesiforus" te Stavenisse.

Bestuur:	Comité van aanbeveling:	Adviescommissie:
dr. W.J. op 't Hof (voorz.), W.A. Barth (secre.), C. Vos (penn.), ds. A. den Hartog, ds. JA. Weststrate, J.B. Philibert.	ds. D. Heemskerk ds. T. Klok ds. J. Roos A.A. Klein	mr. drs. S. Visser F. Bouman D.C. van der Ploeg

GARDEREN EN PUTTEN.
Te huur, op rustige parken,
vakantiewoningen t/m 14 pers.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

**Vakantieoord Holsappel
Al 60 jaar een begrip.**
Th Zuna bungalows v.a.g.v.
met veel rust en ruimte in
vertrouwde sfeer.
Nu sept € 90,- p/w excl.
bel voor info 0548-512790 of kijk op
www.vakantieoordholsappel.nl

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

"Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer"

Kraamzorg door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Maar Gij hebt ons bijgestaan!

De Gereformeerde Gemeente van Veenendaal heeft ter gelegenheid van de instuering in juni 1913 een herdenkingsboek uitgegeven. Het boek beschrijft de bewogen geschiedenis van de gemeente. Ook is er van alle predikanten die de gemeente hebben gediend een preek(schets) of toespraak opgenomen.

Gereformeerde Gemeente Veenendaal 1913 - 2013
Gebonden uitvoering
278 pagina's
prijs excl. verzendkosten € 19,50

U kunt het boek per e-mail bestellen via boekveenendaal@gmail.com of telefonisch bij de heer A. Polder, 0318 - 51 34 83.
Telefoon Adventkerk: 0318 - 51 58 86.

Maar Gij hebt ons bijgestaan!
Gereformeerde Gemeente Veenendaal
1913 - 2013